

การปฏิบัติงานการบริหารการศึกษา โครงการพัฒนาค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อความยั่งยืนนำเสนอด้วยสื่อการสอน e-Book

Operations in educational administration, development of values about the sufficiency
project which presented by e-Book

จรีส อติวิทยากรณ์ (Jarat Atiwitthayaporn)¹

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (Rungchatchadaporn Wehachart)²

บทคัดย่อ

การปฏิบัติงานการบริหารการศึกษา โครงการพัฒนาค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความยั่งยืน
นำเสนอด้วยสื่อการสอน e-Book โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อประเมินโครงการฝึกปฏิบัติการบริหารการ
ศึกษาโดยใช้เศรษฐกิจพอเพียง 2. เพื่อจัดทำ e-Book นำเสนอผลการฝึกปฏิบัติการบริหารการศึกษาโดยใช้
เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยโครงการย่อย 5 โครงการ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ระบบ
เศรษฐกิจแบบพอเพียง โครงการชีวิตวิถี โครงการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โครงการอาหารกลางวันแบบ
ยั่งยืน และ โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการปฏิบัติงานการบริหารการศึกษา
โครงการพัฒนาค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความยั่งยืนนำเสนอด้วยสื่อการสอน e-Book โดยภาพรวม
และรายองค์ประกอบ ในทุกโครงการ มีค่าเฉลี่ยหลังดำเนินการสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนดำเนินการ 2) ผลการ
เปรียบเทียบความรู้ในการทำ e-Book โดยใช้เศรษฐกิจพอเพียง นำเสนอด้วยสื่อการสอน e-Book โดย
ภาพรวม และรายองค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยหลังดำเนินการสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนดำเนินการ

Abstract

Operations in educational administration, Development of values about the suf-
ficiency project which presented by e-Book. The aim of the study are as follows.

1) To evaluate the project of Operations in educational administration, Develop-
ment of values about the sufficiency project which presented by e-Book.

2) To create e-Book for present the project The project consists of five sub-
projects are 1) Learning self-sufficient economy. 2) Way of life. 3) Cooperative school. 4) Lunch in a sustainable manner. and 5) Conservation and development environment for learning.

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาขาการบริหารและการจัดการทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

² อาจารย์ ดร.สาขาการบริหารและการจัดการทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

The results of the research.

1. The results of the comparison operations in educational administration, Development of values about the sufficiency project which presented by e-Book.. Overall and in all the elements after proceeding with an average above average before the operation.

2. Comparison of knowledge on the e-Book. . Overall and in all the elements after proceeding with an average above average before the operation.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช ทรงมีพระราชดำริสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตให้แก่พสกนิกรชาวไทยโดยพระองค์ทรงพระราชทานในวโรกาสต่าง ๆ กันจนมาถึงรัฐบาลชุดปัจจุบันที่ยึดแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายหลักในการพัฒนาประเทศแต่ปีที่ประชาชนให้ความสนใจมากเป็นช่วงหลังจากเกิดวิกฤติการณ์เศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540

“รู้จักพอประมาณ มีเหตุ มีผล มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง นี่คือนัยสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้ตัวเราเอง ครอบครัวของเราชุมชนของเราและประเทศของเรา นั้นไปสู่ความสุขพระองค์ท่านทรงให้ไว้ในคำนิยามของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ว่า ต้องมีความภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในระบบโลกาภิวัตน์ หรือการเปลี่ยนแปลงในระบบสังคมระบบนิเวศทางด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ จนถึงเรื่องของการเปลี่ยนแปลงแม้ในเรื่องชีวิตของเราเอง” (จริณ แก้วสนิท.2550)

การเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการ

รองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีแห่งชาติ. 2544 : 12) ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสาระที่3เศรษฐกิจมาตรฐาน ส 3.1 : เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ารวมทั้งเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ(ปิยนุตร หล่อไกรเลิศ. 2547 : 3)

จากคุณธรรมที่แฝงอยู่ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงข้างต้นผู้วิจัยในฐานะผู้สอนในรายวิชาการฝึกปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา จึงมองเห็นถึงความสำคัญของการใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนิสิตปริญญาโทเพื่อจะได้ฝึกการปฏิบัติงานในโรงเรียน และยังได้นำมาใช้เป็นสื่อประกอบการสอน e-Book เพื่อเป็นประโยชน์ให้กับรุ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินปฏิบัติงานการบริหารการศึกษา โครงการพัฒนาค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความยั่งยืนนำเสนอด้วยสื่อการสอน e-Book

2. เพื่อจัดทำ e-Book นำเสนอผลการปฏิบัติงานการบริหารการศึกษา โครงการพัฒนา คำนิยมเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความยั่งยืนนำเสนอด้วยสื่อการสอน e-Book

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับประเมินการปฏิบัติงานการบริหารการศึกษา โครงการพัฒนา คำนิยมเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความยั่งยืนนำเสนอด้วยสื่อการสอน e-Book เป็นผู้ร่วมโครงการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานการบริหารการศึกษาโดยใช้เศรษฐกิจพอเพียง ส่วนในการจัดทำ e-Book เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2553

กลุ่มตัวอย่างที่ทำวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้ร่วมโครงการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานการบริหารการศึกษาโดยใช้เศรษฐกิจพอเพียง สุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) ที่เป็นผู้บริหาร ผู้ร่วมโครงการและผู้มีส่วนได้ส่วนเกี่ยวข้องของโรงเรียนอนุบาลบ้านท่าสะอ้าน ประจำปีการศึกษา 2553 จำนวน 90 คน ส่วนในการจัดทำ e-Book ใช้นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2553 จำนวน 25 คน

ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ

สถานศึกษามีการพัฒนา คำนิยมการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพระราชดำริโครงการเศรษฐกิจพอเพียงและสนองความต้องการของชุมชน นำเสนอผลการวิจัยด้วย e-Book เป็นนวัตกรรมเพื่อเผยแพร่ไปสู่โรงเรียนในเครือข่าย และผู้ที่มีความสนใจโดยทั่วไป

วิธีประเมินโครงการ

การปฏิบัติงานการบริหารการศึกษา โครงการพัฒนา คำนิยมเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความยั่งยืนนำเสนอด้วยสื่อการสอน e-Book เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมผู้วิจัยได้นำแนวคิดรูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPP Model ของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, D.L.) โดยทำการประเมิน 4 ด้าน คือ

1. ด้านบริบทเป็นการประเมิน สภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานโครงการ ได้แก่สถานที่ดำเนินโครงการ ความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ และบรรยากาศในการดำเนินการ

2. ปัจจัยเบื้องต้น เป็นการประเมิน สิ่งที่นำมาใช้ในการดำเนินการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่หลักสูตร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่สำหรับดำเนินการงบประมาณ

3. กระบวนการ เป็นการประเมินการดำเนินการของโครงการเป็น 3 ระยะคือ การเตรียมการดำเนินการของโครงการ การประเมินผลหลังการดำเนินการ การเปรียบเทียบผลจากการดำเนินการก่อนและหลังการดำเนินการ

4. ผลการดำเนินงาน หมายถึง ผลการติดตามงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ให้ความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์ และฝึกปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละสถานศึกษา เป็นระยะเวลา 1 ภาคเรียน

2.จัดอบรมการใช้หนังสือเสมือน (e-Book) ในห้องปฏิบัติการ จำนวน 3 วัน

3. ให้สถานศึกษารวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดระบบสารสนเทศและจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของแต่ละสถานศึกษา โดยการรวมกลุ่มสนทนาสังเคราะห์ตามประเด็นสนทนากลุ่มตามผลการปฏิบัติในภาคสนาม

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการโครงการปีการศึกษา 2553 ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2553 - 30 ธันวาคม 2553

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้ 1) การประเมินโครงการ การปฏิบัติการบริหารการศึกษา โดยใช้เศรษฐกิจพอเพียง นำเสนอด้วยสื่อการสอน e-Book โดยมีโครงการย่อย 5 โครงการ แบ่งเป็น 2 ระยะ ก่อนการดำเนินการและหลังการดำเนินการ ใช้วิธีการประเมินรูปแบบ CIPP ของแดเนียล แอลสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, D.L.et.al) โดยประเมินทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยใช้แบบประเมินผลที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert 2) ประเมินความรู้ทางการจัดทำ e-Book โดยใช้แบบประเมินผลที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert

6. สถิติที่ใช้ในงานวิจัยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยสัมประสิทธิ์แอลฟา

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการปฏิบัติการบริหารการศึกษา โดยใช้เศรษฐกิจพอเพียง นำเสนอด้วยสื่อการสอน e-Book โดยภาพรวม และรายองค์ประกอบ ในทุกโครงการ มีค่าเฉลี่ยก่อนดำเนินการสูงกว่าค่าเฉลี่ยหลังดำเนินการจากผลการดำเนินงานพัฒนามาตรฐานโครงการเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า มีพฤติกรรมที่มีคุณลักษณะค่านิยมด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความรอบคอบและความประหยัด ความคิดเห็นของคณะครูโรงเรียนอนุบาลบ้านท่าสะอ้านซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยภาพรวมหลังการดำเนินโครงการมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.34$) และค่า (S.D. = 0.44) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับ สุนัย เศรษฐบุญสร้าง (2549 : 28-36) ที่ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าเศรษฐกิจพอเพียงชี้ให้เห็นถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ

1. ผลการเปรียบเทียบความรู้ในการทำ e-Book โดยใช้เศรษฐกิจพอเพียง นำเสนอด้วยสื่อการสอน e-Book โดยภาพรวม และรายองค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยก่อนดำเนินการสูงกว่าค่าเฉลี่ยหลังดำเนินการ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้จะ เป็นเพราะว่า e-Book เป็นสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ เป็นการสร้างสื่อด้วยอิเล็กทรอนิกส์ ต้องอาศัยความรู้เรื่องของการใช้โปรแกรม จะต้องมีการติดตั้งระบบที่ถูกต้องตามขั้นตอน ซึ่งผู้ปฏิบัติการสร้างสื่อส่วนใหญ่เป็นผู้บริหาร มีหน้าที่หลักใน

การดูแลระบบ และจัดการทางด้านการบริหาร การศึกษา ไม่ค่อยจะมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติงานด้านโปรแกรม ทำให้ไม่ค่อยจะมีความรู้ทางการจัดทำ e-Book แต่เมื่อได้รับการฝึกฝน ปฏิบัติอย่างจริงจัง และในขณะที่เดียวกันก็มีความสนใจที่จะนำ e-Book ไปใช้สำหรับเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนอยู่แล้ว จึงมีความตั้งใจอย่างมุ่งมั่นทำให้เกิดความรู้เพิ่มขึ้น และใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ จึงสามารถจัดทำ e-Book เพื่อนำเสนอผลการวิจัยได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบหรือแนวทางในการพัฒนา คำนียม เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำรูปแบบ และแนวทางนี้ไปใช้ในการดำเนินการพัฒนาสร้าง คำนียม เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความยั่งยืน โดยเฉพาะผู้บริหารที่ต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสามารถปฏิบัติงาน ตามบทบาท และหน้าที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนาครูให้มีการทำสื่อการสอน e-Book อันจะได้นำไปสู่พฤติกรรมด้าน คำนียม ชีววิถี และ เศรษฐกิจพอเพียง และนักเรียนได้รับการพัฒนาทำให้เกิด คำนียมด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานที่จะให้การส่งเสริมและสนับสนุนในเชิงนโยบายการดำเนินงานโครงการพัฒนา คำนียม ชีววิถี และ เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และจริงจัง อันเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของ ผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- จรีณ แก้วสนิท.(2550). “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” สำนักพิมพ์แม่กษมีเดีววาย 2 เคเพลส์จำกัด : สงขลา.
- ปิยนุตร หล่อไกรเลิศ. (2547). เศรษฐกิจพอเพียง. พิมพ์ครั้งที่2. สำนักพิมพ์แม่กษจำกัด : กรุงเทพมหานคร.
- สุนัย เศรษฐบุญสร้าง.(2549).แนวทางปฏิบัติ7ขั้นสู่วิถีเศรษฐกิจพอเพียง.พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักพิมพ์ ออกแบบสบายใจ :กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีแห่งชาติ.(2543). วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีกับเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ.
- Stulebeam,D.L. (2004). The 21st century CIPPmodel. In Alkin, M.C.(Ed) Evaluation roads : Tracing theorists' views and influences. (pp.276-291). London : SAGE.